

El MUHBA té el suport del Cercle del Museu d'Història de Barcelona.

Patrons benefactors: El Periódico, Ara, Aigües de Barcelona, Abertis, Gas Natural Fenosa, Repsol. Patrons institucionals: Societat Econòmica Barcelonesa d'Amics del País, Consell Econòmic i Social de Barcelona, Ateneu Barcelonès, Sport-Cultura Barcelona, Associació Consell de Cent, Institut Europeu de la Mediterrània, Fundació Centre Internacional de Música Antiga, Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya, Fundació Museu Historicosocial de la Maquinista Terrestre i Marítima i Macosa, Cambra de Comerç de Barcelona, Fundació Pau Casals i FAVB. Associats: iGuzzini. Amics: Canon, Grup Julià

MUHBA

Museu d'Història de Barcelona

Informació i reserves:

Tel: 93 256 21 22
reservesmuhba@bcn.cat

Horari d'atenció:

De dilluns a divendres feiners
De 10 a 14 i de 16 a 19 h

<http://ajuntament.barcelona.cat/museuhistoria/ca>

[facebook.com/barcelonacultura](https://www.facebook.com/barcelonacultura)

twitter.com/bcnultura

DL B 0000

La Via Júlia als setanta. Nou Barris. Gineàs Cuesta. AHRNB. Donació Gineàs Cuesta. 1973.

CICLES DE CONFERÈNCIES

L'atemptat d'Hiperpor

El d'Hiperpor va ser el primer atemptat d'ETA que colpejà indiscriminadament la població civil. La magnitud d'aquesta acció terrorista a la Barcelona de 1987 va posar a prova les costures entre la societat i l'Estat, tant pel que fa a la capacitat de resistència democràtica com per la de reconèixer el sofriment dels afectats. El cicle es proposa abordar la relació entre el terrorisme, el poder i les seves víctimes, i també la lluita d'aquestes pels seus drets, la seva relació amb els poders públics i les repercussions polítiques de llarga durada que va tenir aquest acte.

Les víctimes davant les administracions

Juli de Miquel, advocat defensor de les víctimes d'Hiperpor en diverses causes; Sara Bosch, psicòloga especialitzada en trastorns posttraumàtics; Jordi Valls, fill de Xavier Valls, víctima mortal de l'atemptat

Moderador: Txema Urquijo, exdirectiu de l'Àrea de Pau, Convivència, Drets Humans i Víctimes del Govern Basc, i assessor del Comissionat per a la Memòria de Madrid

Dimarts 6 de febrer, 19 h

Víctimes i usos partidistes

Aitzane Ezenarro, directora de l'Institut de la Memòria, la Convivència i els Drets Humans del País Basc; Pilar Manjón, mare de Daniel Paz Manjón, mort en l'atemptat gihadista de 2004 i expresidenta de l'Associació 11-M Afectats del Terrorisme; Robert Manrique, víctima d'Hiperpor, expresident de l'Associació Catalana de Víctimes d'Organitzacions Terroristes

Moderadora: Gemma Nierga, periodista

Dimarts 13 de febrer, 19 h

Debat de cloenda. El ressò d'Hiperpor

Entrevista a Iñaki Anasagati, portaveu del PNV al Congrés de Diputats (1986-2004) i negociador del Pacte Antiterrorista de Madrid (1987) i del Pacte d'Ajuria Enea (1988). Entrevistador: Francesc Valls Lacambra, comissari de l'exposició i periodista

Dimarts 20 de febrer, 19 h

MUHBA a Fabra i Coats, Espai Zero. C. Sant Adrià, 20 08030 Barcelona

Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

Gent de la casa gran (1977-1983)

Segon cicle de conferències

L'Associació Consell de Cent i el MUHBA organitzen el segon cicle de conferències per analitzar i discutir les iniciatives, els plans i les propostes promogudes a l'Ajuntament de Barcelona durant la Transició. Després de les intervencions generals introductòries de les temàtiques plantejades, s'obrirà un debat centrat sobretot en el paper dels funcionaris, gestors i tècnics presents en aquell moment històric i implicats en la gestió de la Casa Gran, a fi de recollir experiències viscudes i mostrar problemàtiques que formen part de la nostra memòria històrica que fins ara no han quedat registrades en la bibliografia existent.

Barcelona i l'àrea metropolitana

Taula-debat sobre les institucions i les àrees de govern urbà

Dimecres 28 de febrer, de 18 a 20.30 h

Barcelona i les persones de 1979

Taula-debat sobre salut pública, cultura i joventut

Dimecres 14 de març, de 18 a 20.30 h

Barcelona i l'espai públic

Taula-debat sobre mobilitat, serveis municipals i seguretat ciutadana

Dimecres 4 d'abril, de 18 a 20.30 h

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí de l'Humà

Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

Per a més informació, vegeu-ne el programa específic al web del MUHBA

El patrimoni en els límits paisatges urbans emergents. Sessions X-XII

En el marc del màster internacional en Intervenció en el Paisatge i Gestió del Patrimoni, organitzat per la UAB i el MUHBA, es proposa un cicle de tres conferències que explora alguns aspectes dels valors emergents que diferents tipus de patrimonis representen en una diversitat de paisatges, prenent la ciutat de Barcelona com a laboratori i cas d'estudi. En aquesta segona edició es proposa el paper del patrimoni com a element constituït del paisatge urbà a partir de la idea de límit, tot considerant tres escenaris concrets: el paisatge urbà construït i el límit amb l'espai no construït; el carrer i el límit amb l'espai públic urbà, i les vores urbanes i el límit amb els espais no urbanitzats. Cadascun d'aquests límits serà plantejat en tres conferències que posaran l'èmfasi en el contingut patrimonial divers que aquests escenaris paisatgístics representen. Les conferències s'oferiran en diversos barris i llocs de Barcelona on el MUHBA ha fet o té plantejats projectes d'intervenció i gestió en el patrimoni urbà.

La ciutat construïda com a paisatge: lectures patrimonials en el segle XXI

Alessandro Balducci, Politecnico di Milano

Dijous 26 d'abril, de 18 a 20.30 h

Streetscapes: el carrer com a paisatge patrimonial

Kris Scheerlink, KU Leuven

Dijous 3 de maig, de 18 a 20.30 h

Patrimonis emergents en el límit urbà: la perifèria de la ciutat com a ecotò patrimonial

Maria Rosario Oliveira, Universidade de Lisboa

Dijous 24 de maig, de 18 a 20.30 h

Més informació al web del MUHBA.

Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

FORMACIÓ

Relats urbans. Teoria i pràctica de l'itinerari històric

El curs ofereix formació especialitzada per a la ideació i la interpretació d'itineraris urbans amb l'objectiu de mostrar nous mecanismes de descoberta i presentació dels actius històrics i patrimonials de Barcelona. L'estudi de la història urbana i el patrimoni històric s'articula amb el coneixement de tècniques de performativitat escènica aplicades a l'itinerari urbà i amb la composició de nous recorreguts.

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Carreras Candi

Més informació al web del MUHBA

Intervenció i gestió del paisatge i del patrimoni

Màster organitzat per la UAB en col·laboració amb el MUHBA que té com a objectiu la formació d'experts habilitats per integrar i dirigir equips multidisciplinaris que desenvolupin projectes d'intervenció i gestió centrats en el camp del paisatge urbà i el patrimoni històric. Es tracta d'un programa de màster internacional amb epicentre al Museu d'Història i a Barcelona, amb tallers i pràctiques en diferents ciutats i països.

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Carreras Candi

Més informació a: geografia.uab.es/paisatge

Barcelona-Europa. Literatura i història comparada dels intel·lectuals

Aquest màster de la UB en col·laboració amb el MUHBA ofereix formació de postgrau sobre la història literària i intel·lectual de la ciutat de Barcelona en el marc d'una reflexió sobre el lloc de Catalunya a Europa del segle XIX ençà. Està format per dos postgraus i sis mòduls independents amb certificació pròpia.

MUHBA Vil·la Joana. Ctra. de l'Església, 104. (Vallvidrera)

Més informació a: stel.uab.edu/master-bcn-europa

XARXES INTERNACIONALS

City History Museums and Research Network

La setena trobada de la xarxa City History Museums and Research Network of Europe, creada i liderada pel MUHBA, amb vint-i-un membres als quals se suma en aquesta edició com a convidat el Museu d'Història de la Ciutat de Budapest, enguany se centrarà en els processos de renovació dels *city museums* i els nous plans museològics en procés d'implementació.

Dijous 8 i divendres 9 de març, de 10 a 20 h

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí de l'Humà

Entrada reservada als membres i observadors de la xarxa.

PRESENTACIÓ DE PUBLICACIONS

Imatges per creure. Religió, art i conflicte a Europa i Barcelona, segles XVI-XVII

Sílvia Canalda, Cristina Fontcuberta, Antoni Gelonch i Xavier Torres

Barcelona vista del Besòs

Patrick Faigenbaum i Joan Roca

La Maquinista / BCN

Marià Hispano

Dates a determinar

Més informació al web del MUHBA

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà

Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

MUHBA MUSEU D'HISTÒRIA DE BARCELONA

FEBRER - JUNY 2018
CENTRE DE RECERCA I DEBAT

DIÀLEGS
PUBLICACIONS
SEMINARIS
JORNADES
ESTUDIS

MUHBA MUSEU D'HISTÒRIA DE BARCELONA

Ajuntament de Barcelona

DIÀLEGS D'HISTÒRIA URBANA I PATRIMONI

Els Diàlegs d'Història Urbana i Patrimoni constitueixen el format més flexible per explorar idees noves i per comunicar estudis sobre la trajectòria de la ciutat, el seu patrimoni historicoartístic i les representacions urbanes de Barcelona i altres ciutats.

171. El moviment de dones i el moviment veïnal durant la Transició al cinturó industrial de Barcelona, 1974-1990

Eva Fernández Lamelas, antropòloga
Dilluns 5 de febrer, 19 h

172. Les barcelonines i la revolució financera del segle XIV

Pere Ortí, UdG
Dilluns 19 de febrer, 19 h

173. Les festes cíviques a la ciutat de Barcelona durant la primera meitat del segle XIX

Jordi Roca Vernet, UAB
Dilluns 5 de març, 19 h

174. Troballes arqueològiques al Mercat de Sant Antoni: la Via Augusta i la necròpolis romana

Emiliano Hinojo, arqueòleg, i Carme Miró, Servei d'Arqueologia de Barcelona
Dilluns 19 de març, 19 h

175. El mercat artístic a Barcelona entre 1770 i 1808. Producció, consum i comerç d'art

Ana Vallgera Fuster, historiadora de l'art
Dilluns 9 d'abril, 19 h

176. La Barcelona del No-Do (1943-1981)

Xavier Cazeneuve, historiador
Dilluns 7 de maig, 19 h

177. La pau, les sagreres i els nous nuclis de poblament al pla de Barcelona, segles XI-XIII

Víctor Fariás, UPF
Dilluns 28 de maig, 19 h

178. La cacera de bruixes a Barcelona als segles XV-XVII

Pau Castell Granados, UB

Dilluns 18 de juny, 19 h

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà i MUHBA Plaça del Rei, Sala de Carreras Candi. Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

DIÀLEGS D'HISTÒRIA I LITERATURA

La Barcelona culta i la Barcelona baixa a través de *Pigmalió*, de Joan Oliver, una obra literària que ens il·lumina sobre un període. A càrrec de Ferran Aïsa, Emili Boix i Pau Vidal

Diumenge 18 de febrer, d'11 a 13 h.

La força de Verdaguer

A càrrec d'Oriol Izquierdo

Diumenge 15 d'abril, d'11 a 13 h

Llegir la realitat. Cosmogonies, somnis i malsons literaris

A càrrec d'Oriol Izquierdo

Dissabte 16 de juny, d'11 a 13 h

MUHBA Vil·la Joana. Ctra. de l'Església, 104. (Vallvidrera)
Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

JORNADES I SEMINARIS

Relats de feina. Taller sobre memòries ciutadanes i fonts orals

Coordinació: Mercè Tatjer, UB

En el marc de l'Any Europeu del Patrimoni Cultural, el MUHBA, entre els seus projectes orientats a protegir i augmentar el coneixement sobre el patrimoni industrial de la ciutat, proposa un taller sobre la multiplicitat de sistemes existents per registrar memòries i documents orals de l'era industrial en col·laboració amb les comunitats. Aquestes sessions se centraran en un objectiu doble: primer, reunir tota la documentació escrita i fotogràfica existent sobre informacions i esdeveniments relatius a la història de les empreses i els seus treballadors i treballadores i, segon, generar noves fonts documentals orals que permetin obtenir un corpus d'informació global sobre les condicions de vida fabrils. Hi participaran persones, associacions i altres entitats interessades, atès que aquest tipus de treballs de recerca només es pot dur a terme si s'elaboren mecanismes capaços de sensibilitzar la comunitat envers la protecció del seu patrimoni intangible.

Dimecres 21 de febrer, de 16 a 20.30 h

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà

Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

Reinventar el museu de la ciutat

IV. Xarxa i policentrisme

Continuació de les reflexions sobre la reinvenció dels museus de ciutat en la doble perspectiva del MUHBA i del proper congrés de l'ICOM/Camoc, que en properes dates debatrà a Frankfurt sobre la definició i la funció dels museus de ciutat, entre l'espai social i la cultura urbana, en clau històrica i patrimonial. Després de les sessions anteriors (I. L'espai central del MUHBA i el seu entorn, sobre la proposta general; II. La Casa Padellàs futura, amb presentacions a entitats socioculturals, i III. La reinvenció dels museus de ciutat a Europa, amb set museus i centres de recerca europeus), la sessió IV tindrà com a convidats especials centres d'estudis locals barcelonins i les entitats veïnals, i abordarà l'estructura policèntrica d'un museu amb les sales difoses per la ciutat i amb un espai nucleador concebut com a àgora ciutadana.

Dijous 22 de febrer, de 17 a 20.30 h

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà

Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

V. Trekking urbà. La Barcelona de llevant

Barcelona ha esdevingut en l'era contemporània una gran metròpoli i capital europea gràcies a la immigració. Ara que el Museu complirà setanta-cinc anys, abordar aquest procés és un tema cabdal en el nou punt de trobada amb la història de les perifèries urbanes de Barcelona, la **Casa Padellàs**, i als espais en construcció del MUHBA a llevant de la ciutat: **Oliva Artés** serà un laboratori sobre la metamorfosi humana i urbana de la metròpoli, la **Casa de l'Aigua** mostrarà els proveïments bàsics, **Fabra i Coats**, el món del treball, sobretot en femení, i **Bon Pastor** la trajectòria dels primers barris públics al llarg d'un segle. Aquests espais han de poder sumar també altres memòries i altres històries de la ciutat, com l'exposició *Barcelona vista del Besòs* al Palau de la Virreina, de la qual ara es publica el catàleg.

En tots aquests projectes el MUHBA compta amb la col·laboració estreta de les entitats culturals i veïnals i es proposa sumar-hi més col·laboradors. El *trekking* urbà es planteja com **un seminari itinerant** d'un dia sencer, amb trobades en els espais i amb les entitats esmentades.

Dissabte 26 de maig. De 9.30 a 14.30 h. Gratuït

Inici: MUHBA Plaça del Rei. Consulteu el web del MUHBA.

Zona Franca: dels orígens portuaris als nous paradigmes mediambientals

El port franc ja era un anhel present a Barcelona a finals del segle XVIII. Durant la segona dècada del xx s'aconseguí un dipòsit franc i a partir d'aquell moment l'Ajuntament, de la mà dels representants d'entitats del teixit econòmic barceloní i en negociacions amb l'Estat, treballà per fer realitat el port franc. La zona d'exempcions tributàries per a mercaderies s'ubicà al moll Bosch i Alsina, a l'espera d'un projecte definitiu als terrenys del delta del Llobregat. La guerra civil, la postguerra i el bloqueig del trànsit comercial en el marc de la Segona Guerra Mundial endarreriren i transformaren la iniciativa. A la dècada de 1960, amb la instal·lació de la SEAT i l'aprovació per part de la Comissió d'Urbanisme de Barcelona de la construcció d'un polígon industrial, la Zona Franca es va convertir en un districte fabril de Barcelona. Hi intervindran Jordi Catalan, UB; Ferran Armengol, UB; Joan Clavera, UAB; Joseba Lebrancon, USC, i Marc Garcia, Oficina del Pla del Delta del Llobregat.

Dijous 15 i 22 de març, de 17 a 20.30 h

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà

Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

Barcino i l'Alt Imperi Romà

En els processos de romanització les ciutats funcionaven com a nuclis per reforçar i legitimar el domini sobre els territoris conquerits i, ahora, eren espais on es van crear diferents formes de relació entre les poblacions autòctones i els conqueridors. La clau de l'èxit de les ciutats a les províncies romanes fou una burocràcia escassa, atès que eren les institucions de cada ciutat —controlades per les elits locals— les que s'ocupaven del manteniment de l'ordre i l'explotació econòmica. En aquest seminari s'estudiarà el paper polític de Barcino i la seva organització urbana, a fi de situar el seu paper en aquesta xarxa de ciutats de la Hispania Citerior. Hi intervindran Pablo Oscáriz, Universidad Rey Juan Carlos; Julia Beltrán de Heredia, MUHBA; Isabel Rodà, UB, i Alessandro Ravotto, arqueòleg.

Dijous 5 d'abril, de 17 a 20.30 h

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà

Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

El Palau Reial Major

El Palau Reial Major de Barcelona és un conjunt arquitectònic medieval amb una vida evolutiva molt llarga i complexa que només ha pervingut parcialment. Les reformes successives van anar modificant l'estructura i la fesomia per ajustar-les a necessitats i gustos canviants. Les demolicions del segle XIX van destruir completament una gran part del conjunt, i les restauracions d'època contemporània van eliminar o alterar molts dels vestigis de les darreres etapes i els van substituir per elements de recreació historicista a la recerca de l'espendor medieval perduda. El Museu d'Història de Barcelona té un projecte de recerca multidisciplinari que pretén fer una revisió integral de les dades acumulades fins ara i afegir-ne tantes de noves com sigui possible. Hi intervindran Reinald González, Veclus; Juan Corso i José Fernández, UPC; Ramon Pujades, MUHBA, i Marc Viader, arquitecte.

Dijous 19 d'abril, de 16 a 20.30 h

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà

Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

España. Obra pintoresca, 1842

Crítica i restitució patrimonial en gastronomia

Aquesta jornada, organitzada per la Fundació Alcía i el MUHBA, té com a objectiu aportar eines pràctiques de coneixement en el camp de la restitució de receptes històriques i pretén ser un punt de trobada per a historiadors i cuiners on puguin compartir coneixements, inquietuds i projectes. Cada cop hi ha més cuiners i inquietuds i projectes. Cada cop hi ha més cuiners i cuineres que giren la mirada cap a la cuina històrica amb una visió oberta i la voluntat de treballar amb rigor, per això demanen més coneixement. Cal obrir un pont de diàleg entre ciència i cuina en el camp de la restitució patrimonial en gastronomia, que se centrarà en la gastronomia de Barcelona i la seva àrea d'influència. Només així podrem avançar cap a una cuina històrica seriosa, contrastada i plaent. Hi intervindran Jaume Biarnés, UAB; Antoni Massanés, Fundació Alcía; Francesc Solé Parellada, Set Portes; Antoni Riera Melis, UB; María Ángeles Pérez Samper, UB; Lluís Garcia Petit, arqueòleg; Paul Freedman, Yale University; Agustí Romero, IRTA; Núria Bàguena, historiadora, i els cuiners i cuineres Ada Parellada, Sergi de Meià, Albert Raurich i Isabel Lugo.

Divendres 25 de maig, de 9 a 19.30 h

MUHBA Oliva Artés. C. Espronceda, 142-146

Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

Barcelona i Buenos Aires

Buenos Aires i Barcelona són dues ciutats que es van postular com a capitals del segle XX, com París ho havia estat del XIX. Per diverses raons, cap d'elles no va aconseguir ser-ho, però en l'esforç totes dues van esdevenir referències de modernitat i de projecte cultural i ciutadà. En aquest seminari estudiarem les relacions literàries i intel·lectuals entre la capital de Catalunya i la capital de l'Argentina en el període 1900-1960, amb especial atenció a la presència a Buenos Aires d'escriptors i intel·lectuals de Barcelona. Hi intervindran Manuel Llanas, filòleg; Antoni López, UV; Xavier Pla, UdG, i Antoni Monterde, UB.

Dissabte 2 de juny, de 10 a 14 h

MUHBA Vil·la Joana. Ctra. de l'Església, 104. (Vallvidrera)

Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

Gregorio López Raimundo i el PSUC

Nascut a Aragó un 11 de juny, Gregori López Raimundo emigra a Barcelona de jove. Durant la guerra civil milita a les Joventuts Socialistes Unificades i més tard ingressa al PSUC, del qual és secretari general des de mitjan anys cinquanta. Bona part de la seva activitat es desenvolupa al país, i es converteix en referent i símbol de la lluita antifranquista i del moviment obrer i els moviments socials. Hi intervindran Carme Molinero, UAB; Cristian Ferrer González, UAB, i José Luis Martín Ramos, UAB.

Dilluns 11 de juny, de 16 a 20 h

MUHBA Plaça del Rei, Sala de Martí l'Humà

Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.

El futbol fa ciutat.

Barcelona i el futbol al segle XX

A tot arreu el futbol ha canviat les ciutats i ho continua fent avui. Ha estat la base per al sorgiment de clubs esportius i ha contribuït a l'articulació de noves formes de lleure, ha vist créixer un nou espectacle esportiu, ha ajudat a crear identitats des del barri fins a la ciutat i la nació. També ha estat fonamental per a la construcció d'una trama urbana i un perfil de ciutat a mida dels estadis, per a la integració de col·lectius nousinguts, per a l'articulació d'un relat comunicatiu i per a la creació d'una indústria amb un gran influx econòmic. Són tantes les connexions entre el futbol i les ciutats que és imprescindible posar-les sobre la taula i analitzar-les. Sota l'empara de l'impacte del futbol, es presenta el projecte d'una exposició i un simposi internacional sobre futbol i ciutat que tindrà lloc a Barcelona el 2019, així com una taula rodona per reflexionar sobre el fenomen futbolístic i la ciutat al segle XX.

Hi intervindran Marta Carranza, Ajuntament de Barcelona; Joan Roca, MUHBA; Carles Santacana, UB; Xavier Pujades, URL, i Ramon Llopis, Universitat de València.

Dijous 14 de juny, de 16.30 a 20.30 h

MUHBA Oliva Artés. C. Espronceda, 142-146

Entrada gratuïta. Es recomana reserva prèvia.